

Марина Громова

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ У НАЦІОНАЛЬНОМУ КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКОМУ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОМУ ЗАПОВІДНИКУ

Анотація. У статті проаналізовано роботу офіційного веб-сайту Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника.

Ключові слова: Києво-Печерська лавра, Києво-Печерський заповідник, інформаційні технології в музеях, форум, Сайт Києво-Печерського заповідника, події в Лаврі, історія Києво-Печерської Лаври.

Анотація. В статті проаналізована робота офіційного веб-сайту Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника.

Стрімкий розвиток сучасних інформаційних технологій дає можливість кожному бажаючому відвідати провідні світові музеї, оглянути найвідоміші мистецькі галереї, ознайомитись зі світовою культурною спадщиною в будь-який час, у будь-яку пору року, не виходячи з дому. Через Інтернет нині можна отримати найрізноманітнішу інформацію про шедеври мистецтва, культури, архітектури. Звичайно, таке віртуальне знайомство не може замінити безпосереднє спілкування з оригіналами, але воно розширює діапазон наших знань, надає можливість бути учасником багатьох подій. Проте це джерело має повсякчас наповнюватись правдивою, науково вивченою інформацією, постійно перебувати в пошуку нових цікавих ідей, мати можливість запропонувати користувачам різні варіанти отримання інформації, цікавий дизайн, доступність у сприйнятті викладеного матеріалу.

Зараз чи не кожен музей має свій офіційний інтернет-сайт і вже важко уявити собі сучасний музей без використання інформаційних технологій. Вони є ефективним інструментом музейного розвитку. Сьогодні інформаційні технології широко використовуються в усіх сферах музейної діяльності. Одним з засобів використання інформаційних технологій є створення інтернет-сайтів на базі інформаційних ресурсів музею.

Веб-представництво в мережі — обов'яз-

Ключевые слова: Киево-Печерская лавра, Киево-Печерский заповедник, информационные технологии в музеях, форум, Сайт Киево-Печерского заповедника, события в Лавре, история Киево-Печерской Лавры.

Summary. An analysis of the official web site of the National Kyiv-Pechersk Historical and Cultural Reserve is given.

Key words: Kyiv-Pechersk Lavra, Kyiv-Pechersk Reserve, Information technologies in museums, forum, Site of Kyiv-Pechersk Reserve, events in the Lavra, the history of Kyiv-Pechersk Lavra.

кова функція сучасної музейної діяльності. Сьогодні на веб-сторінці музею часом можна побачити не тільки постійну експозицію, а й рідкісні експонати із фондів, дізнатися про історію музею, замовити квитки та екскурсії.

Йде активне освоєння інтерактивних форм. Музеї почали усвідомлювати той факт, що музейний сайт є представництвом реального музею, і багато тисяч віртуальних відвідувачів сприймають музей саме таким, яким його представлено у мережі. Створення якісного музейного представництва — завдання дуже складне. Однак навіть початківці швидко усвідомлюють, що “обличчя” вузла визначається не тільки дизайном його Web-сторінок. Необхідно також підтримувати інтерактивну взаємодію з користувачем, забезпечувати доступ до баз даних, виконувати пошук і вирішувати багато інших завдань. Тільки на таких умовах його роль буде зростати. Успіху домагаються ті, у кого кращий сервіс, кращі технології, краща реклама.

На сьогодні можна виокремити наступні аспекти, що характеризують роль і місце Інтернет у роботі музеїв: Інтернет як засіб оперативного спілкування музейних працівників у відкритому інформаційному просторі без територіальних обмежень; Інтернет як засіб подання знань про музей світовому співтовариству у відкритому інформаційному просторі; Інтернет як засіб доступу до інформації

про світову культурну спадщину, представлені у відкритому інформаційному просторі. (Це сайти, що представляють вітчизняну і закордонну світову спадщину в Інтернет, електронні документи, необхідні або корисні для професійної діяльності музейних фахівців, пошукові Інтернет системи.)

Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник був першим серед музейних закладів України який у своїй діяльності почав використовувати сучасні інформаційні технології. У листопаді 2000 р/ зареєстровано офіційний сайт Заповідника за адресою <http://www.kplavra.kiev.ua>. Цей проєкт виник не на порожньому місці. У 1996 р. співробітниками Заповідника, одними з перших серед музеїв України, було створено web-сторінку “Києво-Печерська лавра”, а 1998 р. уже зареєстровано офіційний сайт Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника. На той час він став єдиним спеціалізованим проєктом з тематики української культурної спадщини і першим музейної сайтом в Україні. Потім був підготовлений проєкт повної модернізації сайту — зміна дизайну (до кожного розділу сайту розроблені окремі колажі), структури, розробка нової системи навігації. На сайті з’явилися елементи для зворотного зв’язку з відвідувачем. Сайт був зареєстрований у більшості пошукових систем Росії і України, а також на профільних порталах, налагоджений банерний обмін, встановлено партнерські відносини з Інтернет-порталом “Музейний простір України”. Подання інформації на сайті реалізується двома мовами (російська та українська).

На сьогодні сайт Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника є інтерактивним гід-туром по історичних, архітектурних пам’ятках Києво-Печерської лаври. Враховуючи кількість представленого фактичного матеріалу, його можна назвати Web-енциклопедією історії Лаври. В проєкті використано близько 2230 зображень, створено понад 10 тис. web-сторінок. Розроблене програмне забезпечення дозволило ввести гнучку систему навігації бази сайту, зручну і в керуванні, й для доповнення і перегляду сторінок. Для надання статистичної інформа-

ції про кількість відвідувачів сайту і окремих його розділів, була розроблена автоматизована система аналітичного моніторингу відвідування сайту. Аналізуючи графіки відвідування за багато років, можна впевнено сказати, що кількість зацікавлених відвідувачів сайту невпинно зростає.

Структура сайту Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника на сьогодні така:

1. **НОВИНИ** — опис найважливіших подій з життя Заповідника, відвідання музею почесними гостями, анонси та розповідь про відкриття виставок, конференцій тощо.

2. **ЕКСКУРС-ТУР** — це інтерактивний гід-тур по історичних, архітектурних пам’ятках Лаври, що складається з п’яти підрозділів, кожний з яких представлений інтерактивною мапою.

3. **СТОРІНКИ ІСТОРІЇ** — історичний нарис з розгалуженою системою посилань на імена, події, дати дає змогу повернутися в минуле і згадати, що ж відбувалося в Києво-Печерській лаврі за давніх часів.

4. **ВИСТАВКИ** — інформація про постійні й періодичні виставки, які зараз відкриті у Заповіднику. У підрозділі **АРХІВ ВИСТАВОК** зберігається інформація про всі виставки, що відбувалися в Заповіднику, а відвідувач сайту отримує повну й об’єктивну інформацію про виставкову діяльність Заповідника протягом тривалого часу.

5. **ВИДАННЯ** — розділ, в якому розміщені анонси збірників наукових праць “Лаврський альманах”, “Болховітіновський щорічник”, матеріали щорічних наукових конференцій Заповідника “Могилянські читання”, “Несторівські студії”, “Православ’я – наука – суспільство: питання взаємодії” (з короткими резюме), а також монографій, інших наукових та популярних видань Заповідника.

6. **КОНФЕРЕНЦІЇ** — інформація про відкриття та перебіг трьох щорічних наукових конференцій Заповідника.

7. **МУЗЕЇ** — розповіді про музеї, розташовані на території Заповідника: Музей книги і друкарства України, Музей театрального, музичного та кіномистецтва України, Національний музей українського народного

декоративного мистецтва, Музей історичних коштовностей України та коротка інформація про їх колекції. Окремий розділ присвячений Національній історичній бібліотеці України, розкладу її роботи, залу стародруків, рідкісних і коштовних книг.

8. **ІНФОРМАЦІЯ** — довідковий розділ, що розповідає про роботу Заповідника, вартість квитків, перелік оглядових і тематичних екскурсій, що проводяться у Заповіднику. Тут також представлено інформація про структуру, служби та відділи Заповідника.

9. **МУЗЕЙНИЙ СЕРВІС** — цей розділ дає можливість докладніше ознайомитися з тематикою екскурсій і лекцій, а також з інформацією про роботу Служби музейного сервісу.

10. **СЛОВНИК** — великий розділ, що складається з трьох словників: **СЛОВНИКА ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ**, де у трьох розділах представлено хронологію найважливіших подій в історії Лаври і Заповідника, з дня заснування і дотепер, **СЛОВНИКА ТЕРМІНІВ** — бази даних по історичній, художній, архітектурній тематиці та **СЛОВНИКА ПЕРСОНАЛІЙ** — енциклопедії, яка розповідає про преподобних, митрополитів, архімандритів, художників, архітекторів та інших діячів,

життя і діяльність яких пов'язані з Києво-Печерською лаврою та Заповідником.

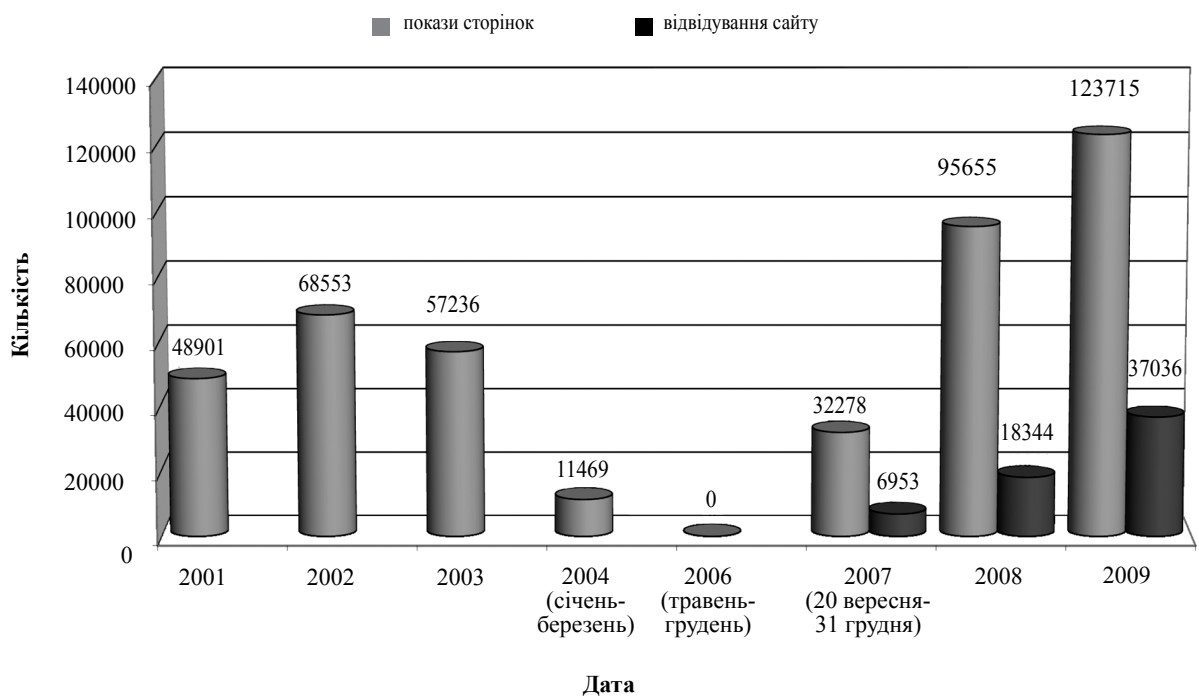
11. **ФОТОГАЛЕРЕЯ** — у цьому розділі зібрано всі фотографії, використані в проекті, а їх загальна кількість становить понад 2 тис. зображень.

При перегляді сайту Заповідника значну увагу привертає інтерактивна карта-схема його території.

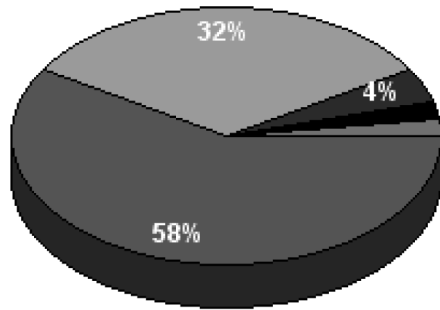
Сайт — це величезний інформаційний стенд, який необхідно постійно інформаційно оновлювати. Один зі спонукальних мотивів до оновлення сайту — прагнення змусити користувача не обмежуватися одним відвідуванням. Щодо цього сайти, на яких представлені бази даних музейних предметів з можливістю побудови до них різних запитів, мають ефект постійної новизни. Вони динамічні, користувач, міняючи запит, щоразу одержує новий результат, максимально задіяний такий потужний засіб, як інтерактивність. Особливо це важливо для музеїв, які постійно працюють на збільшення кількості відвідувачів, на залучення нових друзів і спонсорів музею.

Віртуальний простір також може використовуватись для проведення форумів — віртуальних тематичних зустрічей з наступним обміном думками учасників. У наш час веб-

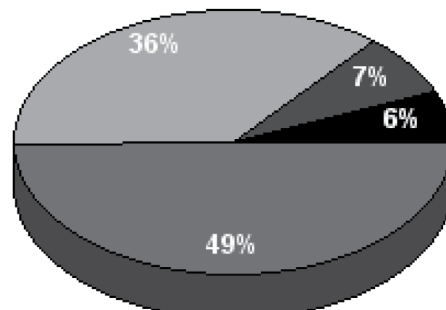
Відвідування сайту Києво-Печерського заповідника з часу створення

Кількість відвідувачів сайту з Російської Федерації та Польщі

- Москва (58 %)
- Ханти-Мансійський АО (32 %)
- Белгородська область (4 %)
- Калінінградська область (2 %)
- Ростовська область (2 %)

- Підкарпатське воєводство (49 %)
- Мазовецьке воєводство (36 %)
- Люблінське воєводство (7 %)
- Поморське воєводство (6 %)

форуми є одним з найбільш популярних засобів спілкування в Інтернеті. Кожен конкретний форум має свою тематику — досить широку, щоб у її межах можна було вести багатопланове обговорення. На відміну від спілкування в реальному часі, в учасників форуму є можливість обміркувати чужі репліки, підготувати й (за бажання) відредагувати свої; завдяки пошуковим системам надаються дуже широкі можливості для пошуку необхідної в спілкуванні інформації.

З 9 по 13 листопада 2009 р. на форумі НКПКЗ була проведена інтернет-конференція VII Нестеровських студій “Святість і святині Давньої Русі”. Робота конференції була присвячена Дню української писемності та мови, дню пам’яті Нестора Літописця. Програма роботи конференції передбачала роботу секцій.

Секція 1. Філософські та культурологічні проблеми дослідження духовної спадщини Давньої Русі.

Секція 2: Історичні та мистецтвознавчі проблеми дослідження духовної спадщини Давньої Русі. Було зареєстровано 19 доповідачів з різних наукових закладів України.

На офіційному сайті Заповідника було вивішено оголошення, що конференція буде проведена в online-режимі. З 19 заявлених доповідачів № 14 надали нам свої доповіді, які ми розмістили на форумі.

Результати перевершили всі очікування. І хоча кількість зареєстрованих відвідувачів

форуму було всього 25 осіб, але кількість учасників форуму, які переглянули доповіді, — значно вища (понад 200).

Уже наприкінці першого дня конференції, коли учасники ознайомилися з усіма доповідями, на форумі розпочалася дискусія. Активний обмін інформацією тривав протягом усіх 5 днів роботи форуму. Відвідувачі форуму були не тільки з України. Як приклад наводимо відвідування форуму користувачами Росії та Польщі.

Отримані результати дають багатий аналітичний матеріал, за допомогою якого можна намітити перспективи реалізації проекту на найближче майбутнє, а також оцінити його ефективність.

Отже, сучасний віртуальний світ неможливий без спілкування, а інтернет-форум є центром віртуального обміну знаннями і проведення дискусій. Тут музейні фахівці відповідають на питання, радяться, діляться враженнями, обмінюватися думками і ідеями. У форумі можна відкрити власну дискусію або помістити свої оголошення, і ваші повідомлення не залишаться поза увагою. Крім того, корисним такий ресурс є ще й тому, що, безперечно, полегшує і пришвидшує міжнародне спілкування, обмін досвідом, дозволяє знаходити меценатів або спонсорів. Тільки об’єднання зусиль музейних співробітників, науковців і програмістів може дати в цій справі реальний позитивний ефект.